

**UCHWAŁA Nr XXXVIII/289/2021
RADY GMINY W BESKU
z dnia 25 listopada 2021**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Besko na lata
2022-2024**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U z 2021r. poz.1372 z późn.zm) w związku z art. 176 pkt 1, art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2020 poz. 821 z późn.zm) Rada Gminy Besko uchwała ,co następuje:

§1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Besko na lata 2022-2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Besko

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady Gminy
Maciej Mermer

Załącznik do uchwały
nr XXXVIII/289/2021
Rady Gminy w Besku
z dnia 25 listopada 2021 roku

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BESKO

Spis treści

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wprowadzenie
2. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Besko
3. Zasoby gminy
4. Analiza SWOT

Rozdział II. Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Cele Programu
2. Założenia Programu
3. Zadania Programu
4. Odbiorcy Programu
5. Przewidywane efekty realizacji Programu
6. Realizatorzy Programu
7. Źródła finansowania
8. Monitoring i ewaluacja

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Besko na lata 2022-2024 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym, w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielenia szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Besko jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania programu.

2. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Besko

Na terenie Gminy Besko znajdują się: Szkoła Podstawowa w Besku z oddziałami przedszkolnymi oraz niepubliczne przedszkole prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Felicjanek.

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane z GOPS w Besku. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku. System pomocy społecznej w 2020 roku obejmował wsparciem 220 osób z 146 rodzin. Gminę Besko według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku zamieszkiwało 4508 osób. Z dokonanej analizy wynika, że 4,88 % ogółem mieszkańców gminy zostało objętych pomocą społeczną.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku zatrudnia asystenta rodziny.

W 2020 roku asystent rodziny pracował z 11 rodzinami.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2020 r. udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi problemami:

Tabela nr 1. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w 2020 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej		
	ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	78	187
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24	135
Bezrobocie	43	119
Nieppełnosprawność	77	172
Długotrwała lub ciężka choroba	89	198
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	9	36

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

W tym: rodziny niepełne	4	12
rodziny wielodzietne	3	17
Przemoc w rodzinie	6	20
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	9	15
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	2
Zdarzenie losowe	3	4
Kłęska żywiołowa	4	8

Źródło. Sprawozdanie roczne GOPS, stan na 31.12.2020

W 2020 roku głównym powodem przyznawania świadczeń była długotrwała choroba oraz ubóstwo. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy była niepełnosprawność, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku objęto 146 rodzin (osób w rodzinie 377). Przyczyny tych trudności wynikają z niskich kompetencji wychowawczych, rozbitcia rodziny, uzależnień, chorób somatycznych i psychicznych, czy pogorszeniu statusu rodziny, w tym bezrobocia. Rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze wsparcia udzielają pracownicy socjalni, asystent rodziny oraz inne instytucje działające na rzecz dzieci i rodziny co znacząco poprawia sytuację tych rodzin.

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
3. 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

4. Zasoby gminy

Program wspierania rodziny na lata 2022-2024 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela nr 2. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Besko:

1. Urząd Gminy Besko,	Karta dużej rodziny, poradnictwo prawne
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku	Praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, wspieranie aktywności lokalnej, przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkolnych, wypłacanie świadczeń rodzinnych, poradnictwo psychologiczne,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wsparcie psychologiczne, przygotowywanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci młodzieży, poradnictwo psychologiczne, prawne, świetlice środowiskowe; - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu. -organizowanie letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży - poradnictwo w zakresie uzależnienia od alkoholu
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Wsparcie i pomoc rodzinom w przewyciężeniu problemu przemocy,
5. Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu gminy Besko	Działalność edukacyjno- wychowawcza, psychologiczno-edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych.
6. Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
7. Dom Kultury	Działalność kulturalna, zapewnienie zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży m.in. poprzez prowadzenie świetlic środowiskowych, warsztatów i zajęć edukacyjnych

8. Punkt poradnictwa specjalistycznego	Udzielanie wsparcia psychologicznego, prawnego dla osób i rodzin, prowadzeniu spotkań rodzin mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganiu izolacji oraz rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych w ramach grupy wsparcia dla rodzin z terenu Gminy Besko.
--	---

4. Analiza SWOT

W poniższej rozbudowanej tabeli przedstawiono wyniki analizy SWOT systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie Gminy Besko. SWOT jest techniką analityczną polegającą w najprostszej wersji na posegregowaniu posiadanych informacji w danym obszarze na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę w analizowanym obszarze;
- słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę w analizowanym obszarze;
- szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany w analizowanym obszarze;
- zagrożenia: wszystko to, co stwarza w danym obszarze niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> → Objęcie wsparciem asystenta rodzin z terenu Gminy Besko → funkcjonowanie 3 świetlic opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Besko, → funkcjonowanie Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie → funkcjonowanie Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych → funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny, → działalność klubu sportowego na terenie gminy → wykwalifikowana i doświadczona kadra GOPS w Besku , → prowadzenie spotkań dla rodzin mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganiu izolacji oraz rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych w ramach grupy wsparcia dla rodzin z terenu Gminy Besko. → dostęp do pomocy specjalistycznej dla rodzin , w tym psychologicznej i prawnej oraz w obszarze przeciwdziałania przemocy, leczenia uzależnień → dobra współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze polityki społecznej (m.in. w formie zespołów, grup roboczych), → współpraca z placówkami oświatowymi, → znajomość lokalnych problemów i potrzeb w zakresie pomocy rodzinie, → organizowanie szkoleń dla kadry pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> → niska gotowość rodzin do zmiany stylu życia, → bierna postawa członków rodzin wobec problemów występujących w rodzinie → niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystywania własnych zasobów i możliwości w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych , → zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, → mała oferta alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży na terenie gminy → niskie wynagrodzenie pracowników pomocy społecznej, → niewystarczająca liczba psychologów i pedagogów pracujących z rodzinami, → niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia podnoszących kompetencje → utrudniony dostęp do psychiatry dziecięcego, → utrudniony dostęp do neurologa dziecięcego → mała ilość organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, → trudności w dostępie do bezpłatnych terapii rodzinnych,, → brak rodzin wspierających na terenie gminy

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i/lub zawodowe, → systematyczne organizowanie działań na rzecz pozyskiwania rodzin zastępczych, → pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego (fundusze unijne, budżet państwa, budżet województwa), → współpraca z Policją, Sądem, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, z placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, placówkami służby zdrowia, → zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie do wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> → Osłabienie więzi rodzinnych, zanik autorytetów, zmiany zachodzące wewnątrz struktury rodziny → Zaniechywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych → Niski poziom zainteresowania rodziców problemami dziecka i forma spędzania przez nie wolnego czasu → Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów → Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje → Dostęp do środków uzależniających

Rozdział II Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Cele Programu

Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Besko.

Cele szczegółowe:

- 1) Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- 2) Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny;
- 3) Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym;
- 4) Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;

2. Założenia Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2022-2024. Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,

- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

3. Zadania Programu

Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Besko został przedstawiony, w formie poniższej tabeli

Tabela nr 3. Harmonogram Programu.

L.p.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny	1) udział w kampaniach konferencyjnych seminariach promujących wartość rodziny; 2) udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie rodziny	2022-2024	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość plakatów, ulotek, - ilość programów
2.	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	1) Praca socjalna skierowana na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poradnictwo specjalistyczne 2) udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, udzielenie dzieciom stypendiów szkolnych; 3) wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego w opiece i wychowaniu dzieci 4) prowadzenie spotkań rodzin mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganiu izolacji oraz rozwiązywaniu	2022-2024	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość porad udzielonych - ilość rodzin objętych pomocą finansową, rzeczową, ilość dzieci dożywianych w szkołach, - ilość przyznanych stypendiów szkolnych, - ilość kontraktów socjalnych

		problemów opiekuńczo-wychowawczych w ramach grupy wsparcia dla rodzin z terenu Gminy Besko.			
3.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1) Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, 2) stała współpraca z PCPR jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej, 3) doskonalenie kadry	2022-2024	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	-liczba spotkań, szkoleń konferencji itp.

4. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) Dzieci i młodzież którym rodzina nie zapewnia należytej opieki;
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci.

5. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,

6. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Gminy w Besku
2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny, ds. Przemocy w Rodzinie
3. Posterunek Policji w Besku,
4. Placówki oświatowe i kulturalne,

5. Placówki ochrony zdrowia
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku
7. Organizacje pozarządowe

7. Źródła finansowani

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

8. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników.

